

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIK GENERALNEJ
TAMARY ČAPETY

przedstawiona w dniu 27 października 2022 r.¹

Sprawy połączone C-514/21 i C-515/21

LU (C-514/21)

PH (C-515/21)

przeciwko

Minister for Justice and Equality

[wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożone przez Court of Appeal (sąd apelacyjny, Irlandia)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Europejski nakaz aresztowania i procedura wydawania osób między państwami członkowskimi – Europejski nakaz aresztowania wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności – Podstawy fakultatywnej odmowy wykonania – Artykuł 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 – „Rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” – Uchylenie warunkowego zawieszenia wykonania kary – Prawo do obrony – Artykuł 6 EKPC – Artykuł 47 i art. 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej

I. Wprowadzenie

1. Osoba popełniła czyn zabroniony i została uznana za winną w rzetelnym procesie sądowym. Skutkiem tego stwierdzenia winy było wymierzenie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Następnie ta sama osoba została oskarżona o popełnienie drugiego czynu zabronionego w okresie próby odnoszącym się do kary orzeczonej za pierwszy czyn zabroniony. Druga rozprawa została przeprowadzona in absentia, a w jej wyniku stwierdzono winę i wymierzono karę pozbawienia wolności. W konsekwencji uchylono warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności nałożonej za pierwszy czyn zabroniony. W związku z tym, że zainteresowana osoba przebywa za granicą, wydano europejski nakaz aresztowania (zwany dalej „ENA”) w celu wykonania kary pozbawienia wolności wymierzonej za pierwszy czyn zabroniony.

2. Czy organ wykonujący nakaz może odmówić przekazania na podstawie ENA wydanego w celu wykonania kary za pierwszy czyn zabroniony, ponieważ druga rozprawa została przeprowadzona in absentia? Aby udzielić odpowiedzi na to pytanie, należy dokonać wykładni art. 4a ust. 1 decyzji

¹ Język oryginału: angielski.

ramowej 2002/584/WSiSW². Ściślej rzecz ujmując, trzeba rozstrzygnąć, czy zakresem użytego w tym przepisie wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” objęta jest również owa druga rozprawa.

3. Rozpatrywane odesłania prejudycjalne nie tylko wymagają od Trybunału dokonania wykładni art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, ale też stanowią o wiele większe wyzwanie z punktu widzenia całego systemu ENA. Podniesiona w nich kwestia dotyczy tego, czy organ wykonujący nakaz powinien być uprawniony (a nawet zobowiązany) do odmowy przekazania osoby, poza przypadkami przewidzianymi w decyzji ramowej w sprawie ENA, jeżeli ustali on, że prawo podstawowe (lub przynajmniej istota tego prawa) przysługujące osobie, która ma zostać przekazana, będzie naruszone przez państwo wydające nakaz.

4. W decyzji ramowej w sprawie ENA wyczerpująco wskazano sytuacje, w jakich organ wykonujący nakaz musi lub może odmówić wykonania ENA³. Trybunał ustalił, że decyzja ramowa w sprawie ENA przewiduje, niezależnie od tych sytuacji, jeszcze jedną możliwość. W myśl odnośnego orzecznictwa organ wykonujący nakaz może również odmówić przekazania, jeżeli w państwie wydającym nakaz istnieją systemowe lub ogólne nieprawidłowości dotyczące niektórych grup osób czy też niektórych ośrodków penitencjarnych⁴ albo też systemowe lub ogólne nieprawidłowości dotyczące zasady państwa prawnego⁵. Jeżeli istnieją takie kwestie systemowe, to organ wykonujący nakaz musi jeszcze, przed podjęciem decyzji o odmowie przekazania, ustalić, czy osoba, która ma zostać przekazana, będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia przysługującego jej prawa podstawowego w państwie wydającym nakaz⁶.

5. Niemniej jednak w niniejszej sprawie, tak samo jak w szeregu innych spraw, które według stanu na dzień przedstawienia niniejszej opinii są nadal rozpatrywane przez Trybunał⁷, nie powołano się na istnienie systemowych nieprawidłowości w państwie wydającym nakaz. W związku z tym nasuwa się nowa kwestia, mianowicie, czy ewentualne pojedyncze naruszenie praw podstawowych osoby, która ma zostać przekazana, wystarcza do tego, aby organ wykonujący nakaz mógł odmówić przekazania. Tym samym (ponownie) rodzi się pytanie, czy organ wykonujący nakaz jest w ogóle uprawniony do weryfikowania, czy prawa podstawowe osoby, która ma zostać przekazana, będą przestrzegane przez państwo wydające nakaz. Wszystkie te sprawy, w tym również sprawy, których dotyczą analizowane odesłania prejudycjalne, wydobywają na światło dzienne problemy napotymane przez wykonujące nakaz organy sądowe w związku z koniecznością automatycznego wzajemnego uznawania, które stanowi podstawową zasadę systemu ENA⁸.

² Decyzja ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 34), zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniającą decyzje ramowe 2002/584/WSiSW, 2005/214/WSiSW, 2006/783/WSiSW, 2008/909/WSiSW oraz 2008/947/WSiSW i tym samym wzmacniającą prawa procesowe osób oraz ułatwiającą stosowanie zasady wzajemnego uznawania do orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie (Dz.U. 2009, L 81, s. 24) (zwana dalej „decyzją ramową w sprawie ENA”).

³ Są one wymienione w art. 3, 4 i 4a decyzji ramowej w sprawie ENA.

⁴ Wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Čaldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 89.

⁵ Wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 61.

⁶ Orzecznictwo przytoczone w przypisach 4, 5 powyżej oraz wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezawisłość wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 51, 52; zob. również wyrok z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 50, 52, 67, 68.

⁷ Puig Gordi i in. (C-158/21); E.D.L. (C-699/21) (Podstawa odmowy ze względu na chorobę); oraz GN (C-261/22).

⁸ Wyrok z dnia 26 lutego 2013 r., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, pkt 37, 63; opinia 2/13, (Przystąpienie Unii do EKPC) z dnia 18 grudnia 2014 r., EU:C:2014:2454, pkt 191.

6. Na pytania zadane w niniejszych sprawach można odpowiedzieć w sposób użyteczny dla sądu odsyłającego, nie zajmując jednocześnie ogólnego stanowiska w przedmiocie dodatkowych podstaw odmowy wykonania ENA. Jak zostanie wykazane, jest tak dlatego, że pytania prejudycjalne wpisują się w kontekst, w którym ewentualne naruszenie prawa podstawowego wynika z przeprowadzenia rozprawy *in absentia*. W tej sytuacji prawodawca Unii przyjął jednolite zasady określające, w jakich okolicznościach wszystkie sądy krajowe powinny uznawać orzeczenia sądowe wydane *in absentia*⁹. Niemniej jednak przedstawię szereg argumentów w kwestii dlaczego dodatkowe podstawy odmowy przekazania mają być ograniczone do minimum¹⁰.

II. Ramy prawne

A. Decyzja ramowa w sprawie ENA

7. Artykuł 1 ust. 3 decyzji ramowej w sprawie ENA stanowi:

„Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej”.

8. W art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA przewidziano, że o ile spełnione są wymienione poniżej przesłanki, to istnieje podstawa fakultatywnej odmowy wykonania ENA.

„1. Organ sądowy wykonujący może także odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego z myślą o wykonaniu kary pozbawienia wolności lub zastosowaniu środka zabezpieczającego, jeżeli dana osoba nie stawiała się osobiście na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie, chyba że w europejskim nakazie aresztowania stwierdza się, że dana osoba, zgodnie z dalszymi wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym wydającego państwa członkowskiego:

a) w odpowiednim terminie:

- (i) została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, albo inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, że wiedziała o wyznaczonej rozprawie;

oraz

- (ii) została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie;

albo

⁹ Zobacz w tym względzie decyzja ramowa Rady 2009/299; zob. także: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.U. 2016, L 65, s. 1); wyrok z dnia 26 lutego 2013 r., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, pkt 62, 63.

¹⁰ Zobacz również w tym względzie opinia rzecznika generalnego J. Richarda de la Toura w sprawie Puig Gordi i in. (C-158/21, EU:C:2022:573, pkt 60). Według stanu na dzień przedstawienia niniejszej opinii ta sprawa jest nadal rozpatrywana przez Trybunał.

b) wiedząc o wyznaczonej rozprawie, udzieliła pełnomocnictwa obrońcy, który został wyznaczony przez daną osobę albo przez państwo do tego, aby ją bronić na rozprawie, i obrońca ten faktycznie bronił jej na rozprawie;

albo

c) po doręczeniu jej orzeczenia i wyraźnym pouczeniu o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylecia lub zmiany pierwotnego orzeczenia:

(i) wyraźnie oświadczyła, że nie kwestionuje orzeczenia;

lub

(ii) w ustawowym terminie nie wystąpiła o ponowne rozpoznanie sprawy ani nie złożyła odwołania;

albo

d) orzeczenie nie zostało jej doręczone osobiście, ale:

(i) zostanie jej bezzwłocznie doręczone osobiście po jej przekazaniu oraz zostanie wyraźnie pouczona o prawie do ponownego rozpoznania sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach dana osoba ma prawo uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy pod względem merytorycznym i z uwzględnieniem nowych dowodów oraz które mogą prowadzić do uchylecia lub zmiany pierwotnego orzeczenia;

oraz

(ii) zostanie poinformowana o terminie, w którym musi wystąpić o takie ponowne rozpoznanie sprawy lub złożyć odwołanie, jak wspomniano w odnośnym europejskim nakazie aresztowania.

[...]

B. Decyzja ramowa 2009/299

9. Artykuł 4a został wprowadzony do decyzji ramowej w sprawie ENA jako dodatkowa podstawa fakultatywnej odmowy wykonania ENA na mocy decyzji ramowej 2009/299. W tym kontekście istotne są następujące motywy owej decyzji ramowej:

„(1) Zgodnie z wykładnią Europejskiego Trybunału Praw Człowieka prawo oskarżonego do stawiania się osobiście na rozprawie wynika z prawa do rzetelnego procesu sądowego określonego w art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Trybunał orzekł również, że to prawo oskarżonego do stawiania się osobiście na rozprawie nie ma charakteru bezwzględnie oraz że w pewnych okolicznościach oskarżony może z własnej woli zrezygnować – wyraźnie lub w sposób dorozumiany, lecz jednoznaczny – z korzystania z tego prawa.

[...]

- (6) Przepisy niniejszej decyzji ramowej zmieniającej inne decyzje ramowe określają warunki, w jakich nie należy odmawiać uznania i wykonania orzeczenia wydanego w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiła się osobiście. Są to warunki alternatywne; jeżeli spełniony jest jeden z nich, organ wydający – wypełniając odpowiednią część europejskiego nakazu aresztowania lub odpowiednie zaświadczenie na podstawie pozostałych decyzji ramowych – udziela zapewnienia, że wymogi zostały lub zostaną spełnione, co powinno być wystarczające do celów wykonania orzeczenia na podstawie zasady wzajemnego uznawania”.

III. Okoliczności faktyczne w postępowaniach głównych i pytania prejudycjalne

10. We wprowadzeniu do niniejszej opinii wskazałam pokrótce te elementy, które są zasadniczo wspólne dla obu rozpatrywanych spraw. Na wstępie przedstawię natomiast nieco dokładniej okoliczności faktyczne każdej ze spraw połączonych.

A. *LU (C-514/21)*

11. Węgierski organ sądowy domaga się, na podstawie wydanego w tym celu ENA, przekazania LU, czyli wnoszącego odwołanie w postępowaniu głównym, w celu wykonania nałożonej na niego kary pozbawienia wolności. Sąd odsyłający, mianowicie Court of Appeal (sąd apelacyjny, Irlandia), jest w tym kontekście wykonującym nakaz organem sądowym¹¹.

12. W toku procedury służącej zebraniu istotnych informacji High Court (wysoki trybunał, Irlandia), który decydował w pierwszej instancji o wykonaniu ENA, przedłożył wydającemu nakaz organowi sądowemu łącznie siedem wniosków o udzielenie informacji uzupełniających zgodnie z art. 15 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie ENA.

13. W sierpniu 2005 r. LU dopuścił się kilku czynów zabronionych, mianowicie aktów przemocy domowej skierowanych wobec jego byłej małżonki, ich wspólnego dziecka oraz teściowej, w tym napaści na byłą małżonkę oraz bezprawnego pozbawienia wolności zarówno jej, jak i ich wspólnego dziecka. Czyny te będą określała mianem „pierwszych przestępstw”.

14. W październiku 2006 r. LU został skazany za pierwsze przestępstwa, a wyrok skazujący został w kwietniu 2007 r. utrzymany w mocy w następstwie przeprowadzenia postępowania odwoławczego. Zdaniem sądu odsyłającego wydający nakaz organ sądowy potwierdził, że na rozprawach, które odbyły się w toku obu tych postępowań, LU albo stawił się osobiście, albo był reprezentowany przez obrońcę z wyboru. W związku z tym za pierwsze przestępstwa LU został skazany na karę jednego roku pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby wynoszący dwa lata¹².

15. W grudniu 2010 r. LU został skazany w pierwszej instancji za czyn zabroniony polegający na niepłaconiu alimentów na rzecz dziecka, który będzie określała mianem „przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary”. Stawił się on na dwóch

¹¹ Należy zauważyć, że sąd odsyłający rozstrzyga w przedmiocie odwołania od decyzji High Court (wysokiego trybunału, Irlandia), który był sądem pierwszej instancji rozpoznającym przedmiotowy ENA i który zdecydował o jego wykonaniu.

¹² Z uwagi na to, że podczas trwania rozprawy w pierwszej instancji wnoszący odwołanie w postępowaniu głównym spędził miesiąc w areszcie śledczym, do odbycia pozostało mu maksymalnie 11 miesięcy kary.

posiedzeniach, natomiast nie był obecny przy ogłaszaniu orzeczenia. W związku z tym sąd pierwszej instancji nałożył na niego grzywnę, ale nie wydał żadnego zarządzenia w odniesieniu do kary wymierzonej za pierwsze przestępstwa, której wykonanie zostało warunkowo zawieszono¹³.

16. Od tego wyroku skazującego wniesiono odwołanie, ale akta sprawy nie zawierają żadnej wskazówki co do tożsamości podmiotu wnoszącego odwołanie¹⁴. LU został wezwany do stawiennictwa na posiedzeniu, lecz wezwanie to nie zostało odebrane, co uznaje się za prawidłowe doręczenie zgodnie z prawem węgierskim. Z racji tego, że LU nie stawił się na tym posiedzeniu, sąd apelacyjny wyznaczył mu obrońcę, który reprezentował go na rozprawie.

17. W czerwcu 2012 r. sąd apelacyjny zmienił pierwotny wyrok (w części dotyczącej grzywny) oraz skazał LU na karę pięciu miesięcy pozbawienia wolności i orzekł wobec niego środek karny w postaci pozbawienia praw publicznych na okres jednego roku. Jednocześnie sąd apelacyjny zarządził wykonanie kary wymierzonej za pierwsze przestępstwa i tym samym uchylił warunkowe zawieszenie wykonania kary¹⁵.

18. Na tym etapie, we wrześniu 2012 r., węgierski organ sądowy wydał ENA, tak aby doprowadzić do odbycia przez LU kar wymierzonych za pierwsze przestępstwa oraz za przestępstwo powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonoj kary. W postępowaniu przed High Court (wysokim trybunałem) LU sprzeciwił się przekazaniu go na Węgry, zaś High Court (wysoki trybunał) odmówił jego wydania.

19. Wreszcie LU złożył wniosek o ponowne rozpoznanie sprawy w odniesieniu do pierwszych przestępstw, który sąd pierwszej instancji oddalił w październiku 2016 r.; orzeczenie w przedmiocie oddalenia zostało utrzymane w mocy w postępowaniu odwoławczym w marcu 2017 r. LU nie brał osobiście udziału w postępowaniach w obu instancjach, natomiast był w nich reprezentowany przez ustanowionego przez siebie obrońcę. Wskutek ostatecznego oddalenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy kara pozbawienia wolności wymierzona za pierwsze przestępstwa stała się ponownie wykonalna na gruncie prawa węgierskiego. W związku z tym węgierski organ sądowy wydał w lipcu 2017 r. drugi ENA, wyłącznie w odniesieniu do kary za pierwsze przestępstwa¹⁶. To właśnie ten drugi ENA jest obecnie rozpoznawany przez sąd odsyłający, który działa jako wykonujący nakaz organ sądowy.

20. Sąd odsyłający wstępnie uznał, że rozprawa w sprawie przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonoj kary nie była zgodna z art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka (zwanej dalej „EKPC”). W związku z tym jeżeli ta rozprawa zostałaby uznana za „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie”, zaistniałaby możliwość odmowy wykonania ENA na podstawie art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

21. LU podniósł, że kara pozbawienia wolności wymierzona za pierwsze przestępstwa podlega wykonaniu wyłącznie z tego powodu, iż przeprowadzona została rozprawa dotycząca przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonoj kary. Wynika stąd,

¹³ Z dostępnych informacji wynika, że przestępstwo powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonoj kary popełniono w 2008 r., a zatem w okresie próby, na który zawieszono wykonanie kary wymierzonej za pierwsze przestępstwa.

¹⁴ Podczas rozprawy przed Trybunałem strony nie były w stanie potwierdzić, kto wniósł to odwołanie.

¹⁵ Na podstawie akt sprawy nie można stwierdzić, czy przy wydawaniu zarządzenia o uchyleniu warunkowego zawieszonoj kary sąd dysponował jakąkolwiek swobodą oceny. W związku z tym w tej sprawie, inaczej niż w sprawie C-515/21, sąd odsyłający zastanawia się również nad kwestią tego, czy jest istotne, czy sąd dysponował swobodą oceny, gdy uchylił warunkowe zawieszenie wykonania kary za pierwsze przestępstwa.

¹⁶ Sąd odsyłający wskazał, że ze względu na upływ terminów wykonanie kary za przestępstwo powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonoj kary uległo przedawnieniu. Zostało to również potwierdzone podczas rozprawy przed Trybunałem.

że rozprawę dotyczącą przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary należy uznać za „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie”. Skoro przeprowadzono ją *in absentia*, to nie są spełnione żadne przesłanki przekazania określone w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. LU dodał, że w odniesieniu do przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary nie istnieje możliwość ponownego rozpoznania sprawy, co oznacza, iż jego przekazanie stanowiłoby „rażące naruszenie” praw przyznanych mu w art. 6 EKPC oraz w art. 47 i 48 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”).

22. Z kolei Minister for Justice and Equality (minister sprawiedliwości i równości, Irlandia), który jest drugą stroną postępowania głównego, podniósł, że rozprawa dotycząca przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary stanowi jedynie „środek dotyczący warunków wykonania kary”, w związku z czym pozostaje ona, zgodnie z orzecznictwem Trybunału, poza zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Dlatego też zdaniem Minister for Justice and Equality (ministra sprawiedliwości i równości) należy wykonać ENA i wszelkie kwestie związane z zarzucanymi naruszeniami art. 6 EKPC pozostają w gestii sądów wydającego nakaz państwa członkowskiego.

23. Sąd odsyłający powziął wątpliwości odnośnie do tego, czy orzecznictwo Trybunału znajduje bezpośrednio zastosowanie do rozpoznawanej przezeń sprawy.

24. W tych okolicznościach Court of Appeal (sąd apelacyjny) zwrócił się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) a) Czy w sytuacji, gdy o przekazanie osoby, której dotyczy wnioski, wnosi się w celu odbycia przez nią kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało zawieszona *ab initio*, lecz zostało następnie zarządzone w wyniku skazania tej osoby za popełnienie kolejnego przestępstwa, i gdy to zarządzenie wykonania wydał sąd, który skazał tę osobę za popełnienie tego kolejnego przestępstwa, postępowanie prowadzące do owego późniejszego skazania i zarządzenia wykonania stanowi część »rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie« w rozumieniu art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej w sprawie ENA]?
- b) Czy dla udzielenia odpowiedzi na pytanie pierwsze lit. a) powyżej istotne jest, czy sąd, który wydał zarządzenie wykonania, był zobowiązany do wydania tego zarządzenia z mocy prawa, czy też dysponował zakresem uznania [swobodą oceny] w przedmiocie jego wydania?
- 2) Czy w okolicznościach przedstawionych w pytaniu pierwszym wykonujący organ sądowy jest uprawniony do zbadania, czy postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, które to postępowanie odbyło się pod nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, zostało przeprowadzone zgodnie z art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka [EKPC] i podstawowych wolności, w szczególności, czy nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, stanowiła naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego?
- 3) a) W okolicznościach określonych w pytaniu pierwszym powyżej, jeżeli wykonujący organ sądowy jest przekonany, że postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, nie zostało przeprowadzone zgodnie z art. 6 [EKPC], w szczególności, że nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, stanowiła naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego, czy

wykonyjący organ sądowy jest uprawniony lub zobowiązany do a) odmowy przekazania osoby, której dotyczy wnioski, na tej podstawie, że takie przekazanie byłoby sprzeczne z art. 6 [EKPC] lub art. 47 i art. 48 ust. 2 [karty] lub b) zażądania od wydającego organu sądowego, jako warunku przekazania, gwarancji, że osoba, której dotyczy wnioski, po jej przekazaniu będzie miała prawo do ponownego rozpoznania jej sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach będzie mogła uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia, w odniesieniu do wyroku skazującego prowadzącego do wydania zarządzenia wykonania?

- b) Czy dla celów pytania trzeciego lit. a) powyżej właściwe jest ustalenie, czy przekazanie osoby, której dotyczy wnioski, naruszyłoby istotę jej praw podstawowych wynikających z art. 6 [EKPC] lub art. 47 i art. 48 ust. 2 karty, a jeśli tak, to czy okoliczność, że postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, zostało przeprowadzone *in absentia* i że w przypadku przekazania osoby, której dotyczy wnioski, nie będzie przysługiwać jej prawo do ponownego rozpoznania sprawy ani do odwołania, wystarcza, aby wykonyjący organ sądowy mógł stwierdzić, że przekazanie naruszyłoby istotę tych praw?”

B. PH (C-515/21)

25. Polski organ sądowy domaga się, na podstawie wydanego przez siebie w tym celu ENA, przekazania PH, czyli wnoszącego odwołanie w postępowaniu głównym, w celu wykonania nałożonej na niego kary pozbawienia wolności. Sąd odsyłający, mianowicie Court of Appeal (sąd apelacyjny), rozpoznaje odwołanie od decyzji High Court (wysokiego trybunału) i jest w tym kontekście wykonującym nakaz organem sądowym.

26. W maju 2015 r. wobec PH wydano wyrok skazujący w związku z popełnieniem przez niego, w styczniu tego samego roku, czynu zabronionego polegającego na przeprowadzeniu ataku typu „odmowa usługi”¹⁷ na przedsiębiorstwo handlowe, któremu towarzyszyły groźby kontynuowania ataku, o ile PH nie otrzyma płatności pieniężnej. Czyn ten będzie określała mianem „pierwszego przestępstwa”.

27. PH został należycie powiadomiony o toczącym się postępowaniu i wziął udział w rozprawie. Został on skazany na karę jednego roku pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono na okres próby wynoszący pięć lat. PH nie wniósł apelacji od wyroku skazującego ani od wymiaru kary.

28. W lutym 2017 r. wydano wyrok skazujący za czyn zabroniony, który również będzie określała mianem „przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary”. Konkretnie rzecz ujmując, PH został uznany za winnego popełnienia czynu zabronionego polegającego na włamaniu się do przyczepy kempingowej i kradzieży znajdujących się w niej przedmiotów, za co został skazany na karę 14 miesięcy pozbawienia wolności. Nie wiedział on o posiedzeniu i ani nie stawił się na nim osobiście, ani nie był reprezentowany przez pełnomocnika.

¹⁷ Atak typu „odmowa usługi” to cyberatak, którego sprawca ma na celu doprowadzenie do takiej sytuacji, że z urządzenia lub z zasobu sieciowego nie mogą korzystać użytkownicy, dla których są one przeznaczone, w drodze zakłócenia, tymczasowo lub na czas nieokreślony, usług świadczonych przez podłączonego do sieci hosta. Atak typu „odmowa usługi” jest najczęściej realizowany w ten sposób, że będące jego celem urządzenia lub zasoby są zasypywane niepotrzebnymi zapytaniami w celu przeciążenia systemów i uniemożliwienia zrealizowania niektórych lub wszystkich uzasadnionych zapytań.

29. W maju 2017 r. sąd, który wydał wyrok skazujący za pierwsze przestępstwo, zarządził – z uwagi na fakt, że przestępstwo powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary zostało popełnione w okresie próby stosowanym do kary orzeczonej za pierwsze przestępstwo – wykonanie kary pozbawienia wolności za pierwsze przestępstwo¹⁸. PH nie wiedział o tym postępowaniu i ani nie brał w nim udziału osobiście, ani nie był reprezentowany przez pełnomocnika na posiedzeniu, w wyniku którego wydano zarządzenie o wykonaniu kary orzeczonej za pierwsze przestępstwo.

30. W lutym 2019 r. wydano ENA, w którym wniesiono o przekazanie PH wyłącznie w odniesieniu do kary pozbawienia wolności wymierzonej za pierwsze przestępstwo. ENA nie wydano natomiast w odniesieniu do kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem skazującym za przestępstwo powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary.

31. Polski organ sądowy wyjaśnił, na wniosek High Court (wysokiego trybunału) (wykonującego nakaz organu sądowego orzekającego w pierwszej instancji), że upłynął termin, w którym można było odwołać się od wyroku skazującego za przestępstwo powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary. Tenże organ wydający nakaz dodał, że w świetle prawa polskiego każda strona ma możliwość „wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia (kasacja, wznowienie postępowania)”. Nie udzielił on jednak żadnych dalszych informacji na temat takich środków.

32. W postępowaniu przed High Court (wysokim trybunałem) PH bezskutecznie sprzeciwił się przekazaniu go do Polski. Sąd odsyłający rozpoznaje odwołanie od wydanej przez High Court (wysoki trybunał) decyzji o wykonaniu ENA.

33. W ramach tego postępowania Court of Appeal (sąd apelacyjny) zwrócił się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy w sytuacji, gdy o przekazanie osoby, której dotyczy wnioski, wnosi się w celu odbycia przez nią kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało zawieszony ab initio, lecz zostało następnie zarządzone w wyniku późniejszego skazania tej osoby za popełnienie kolejnego przestępstwa, w okolicznościach gdy to zarządzenie wykonania miało charakter bezwzględnie obowiązujący ze względu na to skazanie, postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego, lub postępowanie prowadzące do wydania zarządzenia wykonania stanowią część »rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie« w rozumieniu art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej w sprawie ENA]?
- 2) Czy w okolicznościach przedstawionych w pytaniu pierwszym powyżej wykonujący organ sądowy jest uprawniony lub zobowiązany do zbadania, czy postępowanie, które doprowadziło do wydania kolejnego wyroku skazującego, lub postępowanie prowadzące do wydania zarządzenia wykonania, przeprowadzone pod nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, zostały przeprowadzone zgodnie z art. 6 [EKPC], w szczególności czy nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, podczas tych postępowań stanowiła naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego?
- 3) a) W okolicznościach określonych w pytaniu pierwszym powyżej, jeżeli wykonujący organ sądowy jest przekonany, że postępowania, które doprowadziły do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, nie zostały przeprowadzone zgodnie z art. 6 [EKPC], w szczególności że nieobecność osoby, której dotyczy wnioski, stanowiła

¹⁸ Z dostępnych w tym względzie informacji wynika, że wydający nakaz organ sądowy określił zarządzenie o wykonaniu kary mianem „obligatoryjnego”.

naruszenie prawa do obrony lub jej prawa do rzetelnego procesu sądowego, czy wykonujący organ sądowy jest uprawniony lub zobowiązany do a) odmowy przekazania osoby, której dotyczy wnioski, na tej podstawie, że takie przekazanie byłoby sprzeczne z art. 6 konwencji lub art. 47 i art. 48 ust. 2 [karty] lub b) zażądania od wydającego organu sądowego, jako warunku przekazania, gwarancji, że osoba, której dotyczy wnioski, po jej przekazaniu będzie miała prawo do ponownego rozpoznania jej sprawy lub do złożenia odwołania, w których to procedurach będzie mogła uczestniczyć i które pozwalają na ponowne rozpoznanie sprawy co do istoty, w tym z uwzględnieniem nowych dowodów, oraz które mogą prowadzić do uchylenia lub zmiany pierwotnego orzeczenia, w odniesieniu do wyroku skazującego prowadzącego do wydania zarządzenia wykonania?

- b) Czy dla celów pytania trzeciego lit. a) powyżej właściwe jest ustalenie, czy przekazanie osoby, której dotyczy wnioski, naruszyłoby istotę jej praw podstawowych wynikających z art. 6 konwencji lub art. 47 i art. 48 ust. 2 karty, a jeśli tak, to czy okoliczność, że postępowania, które doprowadziły do wydania kolejnego wyroku skazującego i zarządzenia wykonania, zostały przeprowadzone in absentia i że w przypadku przekazania osoby, której dotyczy wnioski, nie będzie przysługiwać jej prawo do ponownego rozpoznania sprawy ani do odwołania, wystarcza, aby wykonujący organ sądowy mógł stwierdzić, że przekazanie naruszyłoby istotę tych praw?”

IV. Postępowanie przez Trybunałem

34. Uwagi na piśmie zostały przedstawione przez strony w postępowaniu głównym w obu sprawach, Irlandię, rząd polski oraz przez Komisję Europejską. W dniu 13 lipca 2022 r. odbyła się rozprawa, podczas której LU, PH, Irlandia i Komisja przedstawili uwagi ustne.

V. Analiza

35. Rozpatrywane przez Trybunał sprawy połączone dotyczą szeregu postępowań, które można określić mianem „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Postępowaniami należącymi do pierwszej grupy są postępowania, które zakończyły się wydaniem wyroków skazujących na karę (kary) pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania za pierwsze przestępstwo (przestępstwa). Osoby, które mają zostać przekazane, brały udział w tych postępowaniach. Postępowaniami należącymi do drugiej grupy są postępowania, które zakończyły się wydaniem wyroków skazujących za przestępstwa powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonych kar. Osoby, które mają zostać przekazane, nie brały udziału w tych postępowaniach. Wreszcie postępowaniami należącymi do trzeciej grupy są postępowania, w których zarządziłoby uchylenie zawieszenia wykonania warunkowo zawieszonych kar (zawieszonych kar) pozbawienia wolności za pierwsze przestępstwo (przestępstwa). W sprawie C-514/21 zarządzenie o wykonaniu warunkowo zawieszonych kar pozbawienia wolności zostało wydane przez ten sam sąd oraz na tej samej rozprawie, na której orzeczono o winie i o wymiarze kary za przestępstwo powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonych kar. Z kolei w sprawie C-515/21 zarządzenie o wykonaniu warunkowo zawieszonych kar zostało wydane przez inny sąd oraz w innym postępowaniu niż to, w toku którego przeprowadzono rozprawę dotyczącą przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonych kar.

36. Sąd odsyłający uważa za oczywiste, że nieobecność osób, o których przekazanie wystąpiono, na dotyczącej każdej z nich rozprawie odnoszącej się do przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary doprowadziła do naruszenia przysługującego im prawa do rzetelnego procesu sądowego. Zmierza on zatem zasadniczo do ustalenia, czy może odmówić wykonania przedmiotowych ENA, czy to bezpośrednio na podstawie art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA (pytanie pierwsze), czy też na podstawie art. 6 EKPC oraz art. 47 i 48 karty (pytania drugie i trzecie).

37. Podejmę następujące kroki, aby doradzić Trybunałowi jakiej ma udzielić odpowiedzi na przedstawione pytania. W części A wyjaśnię, dlaczego zawarte w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA wyrażenie „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono przeprowadzone w każdej ze spraw analizowanych w niniejszej opinii rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary. Oznacza to, że art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA znajduje zastosowanie do sytuacji w obu tych sprawach oraz że sąd odsyłający może, o ile nie jest spełniona żadna z przesłanek wymienionych w jej art. 4a ust. 1 a)–d), odmówić przekazania wnoszących odwołanie odpowiednio do Polski i na Węgry. Z uwagi na fakt, że w uwagach na piśmie oraz na rozprawie wielokrotnie nawiązywano do trzech istotnych wyroków – mianowicie do wyroku Tupikas¹⁹, wyroku Zdziaszek²⁰ i wyroku Ardic²¹ – wskażę, jakie znaczenie mają one moim zdaniem w kontekście niniejszych spraw.

38. W części B zbadam łącznie pytania drugie i trzecie w obydwu sprawach, w których to pytaniach podniesiono, jak mi się zdaje, kwestie istotne z punktu widzenia całego systemu ENA, tak jak został on skonstruowany przez prawodawcę Unii oraz zinterpretowany przez Trybunał. Sąd odsyłający nie sformułował tych pytań w taki sposób, że dla odpowiedzi na nie istotne jest, czy na pytanie pierwsze udzielono odpowiedzi twierdzącej albo przeczącej. Mając to na uwadze, przedstawię dwie wariantowe odpowiedzi na pytania drugie i trzecie, a więc na wypadek gdyby Trybunał uznał, w ślad za moją propozycją, że okoliczności spraw połączonych są objęte zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, a także na wypadek gdyby uznał on, iż nie są one objęte zakresem stosowania tego przepisu.

A. W przedmiocie pytania pierwszego

39. W decyzji ramowej w sprawie ENA wyczerpująco wskazano podstawy obligatoryjnej (art. 3) i fakultatywnej (art. 4 i 4a) odmowy wykonania ENA. Artykuł 4a decyzji ramowej w sprawie ENA, o wykładnię którego wystąpiono, stosuje się tylko wtedy, gdy osoba, która ma zostać przekazana, nie była obecna na „rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie”, w związku z wykonaniem którego zwrócono się o przekazanie.

40. Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający zmierza do uzyskania wykładni pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu zdania wprowadzającego art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Dokładniej rzecz ujmując, sąd odsyłający zwraca się o wyjaśnienie zakresu tego pojęcia i o wskazanie, czy są nim objęte rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary. Trzeba także ustalić, czy

¹⁹ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628.

²⁰ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629.

²¹ Wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026.

odrębne postępowania skutkujące uchyleniem warunkowego zawieszenia oraz wykonaniem kar pozbawienia wolności wymierzonych za pierwsze przestępstwa wchodzą w zakres pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”.

41. Jeżeli na oba tak postawione pytania należy udzielić odpowiedzi twierdzącej, będzie to oznaczać, że przypadki analizowane w obydwu sprawach są objęte zakresem stosowania *ratione materiae* art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Odpowiedź, jakiej udzieli Trybunał, pozwoli zatem stwierdzić, czy wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania odnośnych ENA, jeżeli ustali, że nie zachodzi żadna z sytuacji wymienionych w art. 4a ust. 1 lit. a)–d) owej decyzji ramowej.

42. Podejmę następujące kroki, aby udzielić odpowiedzi na to pytanie. Na samym początku przedstawię w zarysie wcześniejsze wyroki, w których Trybunał dokonał wykładni wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie”. Następnie zaproponuję możliwą do ogólnego zastosowania wykładnię tego wyrażenia, która jest zgodna z celem przyświecającym prawu do obecności na rozprawie. Jak wykażę, taka wykładnia jest zgodna z dotychczasowym orzecznictwem. Aby udzielić odpowiedzi na pytanie pierwsze lit. b) przedstawione w sprawie C-514/21, rozważę także kwestię znaczenia swobody oceny przysługującej organom państwa wydającego nakaz przy wydawaniu zarządzenia o wykonaniu. Na samym końcu odniosę się do kilku zagadnień dodatkowych, które ujawniły się w trakcie postępowania, takich jak skuteczność systemu ENA oraz ryzyko bezkarności.

1. Dotychczasowe orzecznictwo w przedmiocie wykładni wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” oraz możliwość jego zastosowania w niniejszych sprawach

43. Trybunał już kilkakrotnie, zwłaszcza zaś w wyrokach *Tupikas*²², *Zdziaszek*²³ i *Ardic*²⁴, dokonywał wykładni zawartego w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” i uznawał je za autonomiczne pojęcie prawa Unii. Sąd odsyłający zastanawia się, jakie są konsekwencje owych wyroków, które były także przedmiotem dyskusji między uczestnikami niniejszego postępowania, dla każdej z rozpatrywanych spraw.

44. Postępowanie odwoławcze (w wyroku *Tupikas*) i postępowanie zmierzające do rozstrzygnięcia kwestii połączenia poszczególnych kar pozbawienia wolności (w wyroku *Zdziaszek*) zostały obydwa uznane przez Trybunał za mieszczące się w zakresie pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”. Jednakże gdy Trybunał dokonywał wykładni tego pojęcia (w wyroku *Ardic*), to uznał, że nie obejmuje ono postępowania w przedmiocie uchylenia decyzji o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbycia kary pozbawienia wolności.

45. Okoliczności niniejszych spraw przypominają okoliczności, na tle których zapadły te trzy wyżej wymienione wyroki, w tym sensie, że pierwotna kara pozbawienia wolności została najpierw wymierzona na rozprawie, na której orzekano o winie, a następnie zmieniona w późniejszym postępowaniu, którego przedmiotem nie było ponowne badanie stwierdzenia

²² Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628.

²³ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629.

²⁴ Wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026.

winy, lecz które dotyczyło wyłącznie okresu pozbawienia wolności. W związku z tym ostateczne orzeczenie co do kary zapadło, tak jak w niniejszych sprawach, w wyniku przeprowadzenia szeregu postępowań.

46. Niezależnie od tych podobieństw okoliczności badane w tych trzech wyrokach różnią się także od sytuacji, na tle których do Trybunału skierowano rozpatrywane odesłania prejudycjalne. Przede wszystkim w żadnej z tych trzech spraw zmiana pierwotnie wymierzonej kary pozbawienia wolności nie zależała od stwierdzenia winy i rozstrzygnięcia o karze w związku z innym czynem zabronionym. Ponadto w tych sprawach Trybunał wyrokował jedynie w świetle ich konkretnych okoliczności i nie przedstawił żadnych jasnych ani szczegółowych kryteriów ogólnych określających, jak należy rozumieć „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” do celów stosowania decyzji ramowej w sprawie ENA²⁵. Dlatego też wnioski sformułowane w tych wyrokach nie mogą zostać automatycznie przeniesione na grunt niniejszych spraw.

47. W dalszej części niniejszej opinii przedstawię najpierw możliwą do ogólnego zastosowania wykładnię wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie”, a następnie wykażę, że owa wykładnia nie stoi w sprzeczności z żadnym z wcześniejszych wyroków, nawet jeśli bezpośrednio wcale z nich nie wynika.

2. Proponowana wykładnia wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie”

48. Uważam, że aby dokonać wykładni wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie”, którego użyto w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, należy się skupić na tym, *dlaczego* w ramach systemu prawnego Unii prawo do obecności na rozprawie jest chronione jako prawo podstawowe.

49. W wyroku Tupikas Trybunał wyjaśnił, że „zainteresowana osoba powinna mieć możliwość pełnego skorzystania ze swojego prawa do obrony *w celu skutecznego przedstawienia własnego stanowiska i wywarcia w ten sposób wpływu na ostateczne orzeczenie, które może skutkować pozbawieniem jej wolności osobistej*”²⁶. W wyroku Zdziaszek Trybunał dodał, że zainteresowana osoba powinna mieć możliwość faktycznego skorzystania z prawa do obrony, gdy chodzi o orzeczenia wpływające na wymiar kary, *a to ze względu na poważne skutki, jakie może to mieć dla tej zainteresowanej osoby*²⁷.

50. Uważam, co zresztą potwierdza przytoczone orzecznictwo, że możliwość wywarcia przez osobę wpływu na sąd, który jest właściwy do rozstrzygnięcia o jej winie i nałożenia na nią kary, stanowi samo sedno prawa do obecności na rozprawie. W związku z tym w szczególności wówczas, gdy orzeczenie wiąże się z pozbawieniem danej osoby wolności, osoba ta musi mieć możliwość wywarcia osobistego wpływu na owo orzeczenie. Jeżeli ostateczne orzeczenie zapada w wyniku przeprowadzenia szeregu postępowań, osoba ta musi mieć możliwość uczestnictwa w każdym z nich.

51. Celem art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA jest zagwarantowanie tego prawa do obecności na rozprawie w kontekście procedury przekazywania osób w celu wykonania kary pozbawienia wolności. Dlatego też pojęcie „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”

²⁵ V. Mitsilegas, Autonomous concepts, diversity management and mutual trust in Europe’s area of criminal justice, *Common Market Law Review*, Vol. 57(1), 2020, s. 45–78, na s. 62.

²⁶ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, pkt 84 (wyróżnienie moje).

²⁷ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, pkt 87, 91.

należy rozumieć w ten sposób, że obejmuje ono każdy etap postępowania, który doprowadził do wydania ostatecznego orzeczenia w przedmiocie pozbawienia wolności w państwie wydającym nakaz.

52. Zarządzenie uchylające zawieszenie wykonania pierwotnie zawieszonych kary pozbawienia wolności jest orzeczeniem, którym zainteresowaną osobę pozbawia się wolności. Według mnie kluczowe jest to, aby zainteresowana osoba była obecna na wszystkich etapach postępowania mających decydujące znaczenie dla wydania tego orzeczenia.

53. W świetle powyższego proponuję, aby zawarte w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA wyrażenie „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” obejmowało każdy etap postępowania mający decydujący wpływ na wydanie ostatecznego orzeczenia w sprawie pozbawienia danej osoby wolności.

54. Oznacza to, że – jak proponuje Komisja – za „rozprawy, w wyniku których wydano orzeczenie” należy uznać wszystkie postępowania przeprowadzone w każdej ze tych spraw, mianowicie rozprawy, na których nałożono pierwotnie zawieszoną karę pozbawienia wolności; rozprawy, na których wymierzono tym samym osobom kary za przestępstwa powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszonych kar, jak również postępowania (jeżeli są one odrębne), w toku których zmieniono pierwotnie zawieszoną karę pozbawienia wolności. Wszystkie one mają decydujące znaczenie dla pozbawienia wolności, w związku z którym wniesiono o przekazanie osób, których dotyczą te postępowania.

55. Zaproponowaną wykładnię dopuszcza, a nawet potwierdza, orzecznictwo Trybunału dotyczące pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”.

3. *Dotychczasowe orzecznictwo potwierdzające słuszność zaproponowanej wykładni*

a) Czy pojęciem „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” może być objęty szereg postępowań?

56. W wyroku *Tupikas* Trybunał orzekł, że „[...] w sytuacji gdy postępowanie obejmowało kilka instancji, w których były wydawane kolejne orzeczenia, w tym przynajmniej jedno *in absentia*, przez pojęcie »rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie« zgodnie z art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej w sprawie ENA] należy rozumieć instancję postępowania, która zakończyła się wydaniem ostatecznego z tych orzeczeń [...]”²⁸.

57. Zdanie to może sugerować, że dla ustalenia, czy zastosowanie ma art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, istotne jest wyłącznie ostatnie postępowanie.

58. Niemniej jednak w wyroku *Zdziaszek*, który wydano tego samego dnia co wyrok *Tupikas*, Trybunał wyjaśnił, iż „[...] należy uznać, że w przypadku takim jak będący przedmiotem postępowania głównego, w którym postępowanie odwoławcze, w toku którego sprawa została ponownie rozpoznana pod względem merytorycznym, zakończył[osię] wydaniem orzeczenia ostatecznie rozstrzygającego kwestię winy danej osoby i w konsekwencji wymierzające[go] jej karę pozbawienia wolności, której wymiar został jednak zmieniony w drodze kolejnego

²⁸ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, pkt 81.

orzeczenia wydanego przez właściwy organ korzystający w tym zakresie ze swobody oceny, określającego ostatecznie karę, oba te orzeczenia powinny zostać uwzględnione na potrzeby stosowania art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej w sprawie ENA]²⁹.

59. Zdaje się to świadczyć o tym, że Trybunał stoi na stanowisku, iż z punktu widzenia stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA istotne są wszystkie etapy postępowania, o ile mają one decydujące znaczenie dla wymierzenia kary pozbawienia wolności. Przytoczony punkt wyroku Tupikas należy zatem rozumieć w kontekście sprawy, w której ów wyrok został wydany – Trybunał odpowiadał w nim na pytanie, poprzez które sąd odsyłający dążył do ustalenia, czy postępowanie odwoławcze jest „rozprawą, w wyniku której wydano orzeczenie”, jeżeli dana osoba stawiła się na rozprawie w pierwszej instancji, natomiast nie stawiła się na rozprawie w postępowaniu odwoławczym. To stwierdzenie nie stoi na przeszkodzie proponowanej wykładni, zgodnie z którą wszystkie postępowania, które doprowadziły do wydania orzeczenia w sprawie pozbawienia wolności³⁰, wchodzą w zakres wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie”.

60. Niniejsze sprawy różnią się od tych wcześniejszych spraw pod tym względem, że rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, które odbyły się *in absentia*, nie zostały przeprowadzone w odniesieniu do kary pozbawienia wolności z zawieszeniem wykonania, w związku z którą wydano ENA. Te rozprawy jedynie ubocznie wpłynęły na ostateczne orzeczenie w przedmiocie kar za pierwsze przestępstwa. Jednocześnie ów wpływ był również decydujący.

61. Dotychczasowe orzecznictwo nie rozstrzyga wprost, czy taka rozprawa jest rozprawą, „w wyniku której wydano orzeczenie”, natomiast nie stoi ono na przeszkodzie wykładni, zgodnie z którą taka rozprawa, jeżeli ma ona decydujące znaczenie dla ostatecznego rozstrzygnięcia co do kary, wchodzi w zakres tego pojęcia.

62. Zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności za pierwsze przestępstwo (przestępstwa) były zależne od dokonanego na drugiej rozprawie stwierdzenia winy w odniesieniu do przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, jak też od charakteru i wymiaru wymierzonej za nie kary. Skoro rozprawy w sprawie przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary w sposób decydujący wpłynęły na zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności za pierwsze przestępstwo (przestępstwa), to są one częścią „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

²⁹ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, pkt 93.

³⁰ Z dotychczasowego orzecznictwa wynika również jasno, że „orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA może dotyczyć ostatecznego orzeczenia o winie, ostatecznego określenia kary albo obu takich rozstrzygnięć. Zobacz wyroki: z dnia 10 sierpnia 2017 r., Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, pkt 78, 83; z dnia 10 sierpnia 2017 r., Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, pkt 94. Pytania prejudycjalne zadane w rozpatrywanych sprawach dotyczą orzeczeń, którymi wymierzono kary pozbawienia wolności za pierwsze przestępstwo (przestępstwa), a nie orzeczeń co do winy w odniesieniu do tego lub tych przestępstw.

b) Czy zarządzenia uchylające zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności są jedynie środkami dotyczącymi warunków wykonania kary, a tym samym nie mieszczą się w zakresie pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”?

63. W wyroku *Zdziaszek*³¹ Trybunał, przytoczywszy orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (zwanego dalej „ETPC”)³², wprowadził rozróżnienie między ostatecznymi orzeczeniami co do charakteru i wymiaru nakładanej kary oraz środkami dotyczącymi warunków wykonania kary pozbawienia wolności. Stwierdził on, że wyrażenie „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie” odnosi się do procedur zmierzających do wydania środków pierwszego rodzaju, natomiast nie odnosi się ono do procedur skutkujących wydaniem środków drugiego rodzaju³³.

64. To ustalenie odegrało kluczową rolę w kontekście wyroku *Ardic*. Sąd odsyłający, podobnie jak wszyscy uczestnicy postępowania przed Trybunałem, skupił się przede wszystkim na konsekwencjach, jakie wynikają z owego wyroku dla rozstrzygnięcia rozpatrywanych dwóch spraw połączonych.

65. W wyroku *Ardic* rozpatrywano odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia z zakładu karnego przed zakończeniem odbywania kary pozbawienia wolności. Samet *Ardic*, będący obywatelem niemieckim, został w Niemczech skazany dwoma wyrokami na kary pozbawienia wolności. Po odbyciu przez niego części obu tych kar zawieszono wykonanie pozostałej ich części. W szczególności zgodnie z prawem niemieckim po odbyciu określonej części kary pozbawienia wolności, jeżeli spełnione są dodatkowe warunki, wykonanie pozostałej części kary pozbawienia wolności może zostać warunkowo zawieszona wraz z wydaniem orzeczenia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu³⁴.

66. Samet *Ardic* nie przestrzegając jednak warunków warunkowego przedterminowego zwolnienia. W związku z tym sąd niemiecki odwołał warunkowe przedterminowe zwolnienie w postępowaniu, w którym S. *Ardic* nie brał udziału. Problem, który musiał rozstrzygnąć Trybunał w wyroku *Ardic* i który powstał przed *Rechtbank Amsterdam* (sądem rejonowym w Amsterdamie, Niderlandy), który podejmował decyzję w sprawie wykonania ENA, dotyczył tego, czy postępowanie w sprawie odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia stanowiło „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” na potrzeby stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

67. W wyroku *Ardic* Trybunał powtórzył w istocie, że zgodnie z orzecznictwem ETPC kwestie dotyczące sposobu wykonania lub stosowania kary pozbawienia wolności nie są objęte zakresem stosowania art. 6 ust. 1 EKPC, a tym samym nie podlegają też zakresowi art. 4a ust. 1 decyzji

³¹ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, pkt 85, 87.

³² Trybunał powołał się na następujące wyroki ETPC: z dnia 21 września 1993 r. w sprawie *Kremzow* przeciwko Austrii (CE:ECHR:1993:0921JUD001235086, § 67) (ten wyrok dotyczył niestawiennictwa na rozprawie odwoławczej, której przedmiotem była zmiana długoterminowej kary pozbawienia wolności na karę dożywotniego pozbawienia wolności, a także rozstrzygnięcia kwestii tego, czy owa kara powinna być odbywana w zwykłym zakładzie karnym, czy też w zakładzie dla umysłowo chorych; ETPC uznał, że w tym przypadku naruszono art. 6 ust. 1 EKPC); z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie *Boulois* przeciwko Luksemburgowi (CE:ECHR:2012:0403JUD003757504, § 87) (ten wyrok dotyczył oddalenia wniosku o udzielenie jednodniowej przepustki z zakładu karnego; ETPC uznał, że w tym przypadku aspekt karny art. 6 ust. 1 EKPC nie znajduje zastosowania); z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie *Dementyev* przeciwko Rosji (CE:ECHR:2013:1128JUD004309505, § 23) (ten wyrok dotyczył niestawiennictwa na rozprawie, na której wymierzono karę łączną; ETPC uznał, że w tym przypadku aspekt karny art. 6 ust. 1 EKPC znajduje zastosowanie).

³³ Wyrok z dnia 10 sierpnia 2017 r., *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, pkt 85.

³⁴ Aby się zapoznać z właściwymi ramami prawnymi mającymi zastosowanie do sytuacji S. *Ardica*, zob.: wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, pkt 19–30; oraz opinia rzecznika generalnego M. Bobeka w sprawie *Ardic* (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1013, pkt 29–33).

ramowej w sprawie ENA³⁵. Przyjąwszy ten tok rozumowania w odniesieniu do sytuacji S. Ardic, Trybunał uznał, że analizowane w owej sprawie orzeczenie nie wchodzi w zakres stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

68. Wyrok Ardic budzi pewne zastrzeżenia. Dalece niezrozumiałe jest na przykład, dlaczego orzecznictwo ETPC, w którym interpretowano wyrażenie „oskarżenie w sprawie karnej” (istotne z punktu widzenia stosowania art. 6 EKPC), miałyby być automatycznie przeniesione na grunt wykładni art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA³⁶. Trudno również obronić fakt powoływania się przez Trybunał niemal jedynie na wyrok w sprawie Boulois przeciwko Luksemburgowi³⁷, który dotyczył oddalenia wniosku o udzielenie jednodniowej przepustki z zakładu karnego³⁸, w celu uzasadnienia stanowiska, zgodnie z którym orzeczenie o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia jest środkiem służącym wykonaniu kary. Niemniej jednak odczytywanie wyroku Ardic wyłącznie w ujęciu formalistycznym, w myśl którego orzeczenia należy zawsze zaliczać albo do kategorii „środków dotyczących warunków wykonania kary”, albo do kategorii „środków określających charakter i wymiar kary”, nie pozwoliłoby w pełni odzwierciedlić rozumowania Trybunału.

69. Moim zdaniem najważniejszy wniosek, do jakiego doszedł Trybunał w wyroku Ardic, brzmi następująco: „W świetle powyższych okoliczności należy zatem uznać, że do celów art. 4a ust. 1 [decyzji ramowej w sprawie ENA] pojęcie »orzeczenia«, którego w nim użyto, nie obejmuje orzeczenia w przedmiocie wykonania lub zastosowania wcześniej orzeczonej kary pozbawienia wolności, *chyba że celem lub skutkiem tego orzeczenia jest zmiana charakteru albo wymiaru omawianej kary i że organ, który je wydał, korzystał w tym celu z pewnej swobody oceny*”³⁹.

70. Nie wydaje się, aby formalne rozróżnienie między, z jednej strony, orzeczeniami w przedmiocie wykonania kar, a z drugiej strony, orzeczeniami w przedmiocie charakteru i wymiaru kary odgrywało decydującą rolę przy rozstrzygnięciu, czy dane orzeczenie jest „orzeczeniem” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Istotne znaczenie ma to, że *celem* lub *skutkiem* orzeczenia jest zmiana nałożonej uprzednio kary. Ważne jest również, że zmiana kary nie następuje automatycznie, lecz zależy od swobody oceny przysługującej organowi orzekającemu; do tej kwestii powrócę jeszcze w następnej części.

71. Niezależnie od tego, czy zgodzimy się, że ta wykładnia może znaleźć zastosowanie w sytuacji rozpatrywanej w wyroku Ardic, to wydaje się, iż na rozstrzygnięcie wydane przez Trybunał w tej sprawie miała wpływ okoliczność, że S. Ardic opuścił Niemcy, czym w sposób wyraźny naruszył

³⁵ Wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, pkt 75.

³⁶ W tym względzie odsyłam do opinii rzecznika generalnego M. Bobeka w sprawie Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1013, pkt 46).

³⁷ Wyrok ETPC z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie Boulois przeciwko Luksemburgowi (CE:ECHR:2012:0403JUD003757504, § 87). Warto zauważyć, że orzecznictwo ETPC nie jest rozstrzygające, gdy chodzi o sformułowanie jednoznacznej normy określającej, co stanowi orzeczenie o charakterze lub wymiarze kary, a co – orzeczenie o warunkach wykonania kary.

³⁸ Co, jak słusznie zauważył LU w swoich uwagach na piśmie, trudno porównać do zawieszenia wykonania pozostałej części kary pozbawienia wolności.

³⁹ Wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, pkt 77. Podkreślenie moje.

warunki swojego warunkowego przedterminowego zwolnienia⁴⁰. W związku z tym to nie orzeczenie sądu spowodowało odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia, lecz fakt, że S. Ardic oczywiście naruszył jego warunki.

72. To ustalenie, poczynione w konkretnych okolicznościach sprawy Ardic, nie oznacza, że postępowania w niniejszych sprawach, dotyczące zarówno przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, jak i uchylenia zawieszenia wykonania kar pozbawienia wolności w następstwie wydania wyroków skazujących za te przestępstwa, nie są objęte zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

73. *Skutkiem* rozpraw w sprawie przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary było to, że zmiana kary wymierzonej na pierwszych rozprawach stała się albo nieunikniona, albo przynajmniej możliwa. Dlatego też zainteresowanym osobom należało zapewnić możliwość obrony na rozprawie dotyczącej przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary⁴¹. Obecność na tych rozprawach była oczywiście istotna z punktu widzenia przysługującego im prawa do obrony w odniesieniu do samych przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary. Z perspektywy art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA nie ma to jednak znaczenia. Ważne jest to, że ich obrona na rozprawach w sprawie przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary mogła wpłynąć na zmianę kar za pierwsze przestępstwo (przestępstwa), w związku z którymi wydano ENA⁴².

74. Jeśli chodzi o postępowania dotyczące uchylenia warunkowego zawieszenia wykonania kary, o ile są one niezależne od rozprawy dotyczącej przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, to samym ich *celem* jest ewentualna zmiana wcześniejszego orzeczenia co do kary. Dlatego też jeżeli organ orzekający dysponuje jakąkolwiek swobodą oceny odnośnie do zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary, to takie postępowania są objęte zakresem ustalenia, jakiego dokonał Trybunał w sprawie Ardic, które przytoczono w pkt 69 niniejszej opinii.

⁴⁰ Zobacz w tym względzie wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, pkt 80. Wszyscy uczestnicy, którzy wzięli udział w rozprawie przed Trybunałem, zgodzili się, że sprawa rozpatrywana w wyroku Ardic różni się pod względem okoliczności faktycznych od obu spraw rozpatrywanych w niniejszym postępowaniu. Odwołanie warunkowego przedterminowego zwolnienia, które badano w wyroku Ardic, nie było bowiem oparte o rozstrzygnięcie o winie, lecz o stwierdzenie, że S. Ardic opuścił Niemcy z naruszeniem warunków swojego warunkowego przedterminowego zwolnienia. W obu niniejszych sprawach uchylenie warunkowego zawieszenia wykonania kary stanowi konsekwencję postępowań karnych, w wyniku których rozstrzygnięto o winie i w których obaj wnoszący odwołanie nie brali udziału.

⁴¹ Nie zmienia tego wniosku okoliczność, że osoby, które mają zostać przekazane, były świadome, iż wydanie wyroku skazującego za nowy czyn zabroniony doprowadzi lub może doprowadzić do uchylenia warunkowego zawieszenia wykonania pierwszej kary pozbawienia wolności. Z kolei w pkt 83 wyroku Ardic Trybunał uznał, że fakt posiadania przez S. Ardic wiedzy o tym, iż nie może on opuścić kraju, przemawia za wyłączeniem orzeczenia o uchyleniu orzeczenia w sprawie warunkowego przedterminowego zwolnienia z zakresu stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Da się to jednak wyjaśnić tym, że Trybunał stwierdził, iż takie naruszenie warunków zwolnienia doprowadziło do automatycznego odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia. W każdej z rozpatrywanych spraw uchylenie warunkowego zawieszenia wykonania kary wynikało natomiast ze stwierdzenia przez sąd winy za przestępstwo, za które wymierzono karę pozbawienia wolności. O ile S. Ardic nie był w stanie zmienić tego, że opuścił kraj, o tyle wnoszący odwołanie w rozpatrywanych sprawach mogli wpłynąć na orzeczenie o winie i karze w ten sposób, iż byliby obecni na rozprawach dotyczących przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary.

⁴² Obaj wnoszący odwołanie w postępowaniach głównych podnosili, że wykonalność kary pozbawienia wolności za pierwsze przestępstwo (przestępstwa) wpływa bezpośrednio z drugiego wyroku skazującego, w związku z czym między tymi elementami istnieje tak ścisły związek, iż drugi wyrok skazujący powinien być brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu ENA. Podobnie sąd odsyłający uważa, że pomiędzy obiema rozprawami istnieje bliski związek, który może uzasadniać uznanie drugiej rozprawy za rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie. Zgadzam się z tymi argumentami.

75. Podsumowując, dotychczasowe orzecznictwo Trybunału nie tylko nie stoi na przeszkodzie przyjęciu wniosku, że „rozprawą, w wyniku której wydano orzeczenie”, jest każde postępowanie mające decydujący wpływ (czy to ze względu na swój skutek, czy też cel) na ostateczne orzeczenie, którym wymierzana jest kara pozbawienia wolności, w związku z którą wydawany jest ENA, lecz nawet potwierdza ten wniosek.

76. Nie można zatem się zgodzić z argumentami odwołującymi się do wyroku Ardic, które Minister for Justice and Equality (minister sprawiedliwości i równości) oraz Irlandia przytoczyli na poparcie twierdzenia, że w każdej z niniejszych spraw połączonych mamy do czynienia po prostu ze środkami dotyczącymi warunków wykonywania kary, co stawia je poza zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

77. Pozbawienie LU i PH możliwości prowadzenia obrony na rozprawach dotyczących przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary może więc stanowić podstawę odmowy wykonania ENA, jeżeli nie jest spełniona żadna z przesłanek wymienionych w art. 4a ust. 1 lit. a)–d) decyzji ramowej w sprawie ENA.

4. Swoboda oceny przysługująca organowi podejmującemu decyzję o zmianie kary

78. Poprzez pytanie pierwsze lit. b) w sprawie C-514/21 sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy jest istotne, czy sąd w państwie wydającym nakaz dysponuje swobodą oceny, gdy podejmuje decyzję o uchyleniu warunkowego zawieszenia wykonania kary.

79. Jak już wyjaśniłam wówczas, gdy omawiałam kwestię konsekwencji wyroku Ardic dla każdej z niniejszych spraw, swoboda oceny przysługująca organowi orzekającemu ma znaczenie dla zakwalifikowania orzeczenia jako objętego zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Niemniej jednak swoboda oceny przysługująca organowi orzekającemu w przedmiocie uchylenia warunkowego zawieszenia wykonania kary, z którą – jak się wydaje – mamy do czynienia w okolicznościach sprawy C-514/21, nie oznacza, że rozprawa dotycząca przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary jest wyłączona z zakresu stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

80. Poniżej wyjaśnię, co mam na myśli.

81. Zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary, czy to automatyczne (jak w sprawie C-515/21), czy też zależne od oceny organu orzekającego (jak w sprawie C-514/21), nie mogłyby zostać wydane, gdyby nie stwierdzenie winy i wymierzenie kar pozbawienia wolności za przestępstwa powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary. Gdyby osoby, które mają zostać przekazane, stawiały się na rozprawach dotyczących przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, to miałyby możliwość potwierdzenia swojej niewinności lub wpłynięcia na karę. Jest tak dlatego, że sąd orzekający w przedmiocie przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary korzystał z pewnej swobody oceny w odniesieniu do charakteru i wymiaru kary⁴³.

⁴³ Dobrą tego ilustracją jest sytuacja rozpatrywana w sprawie C-514/21, w której sąd pierwszej instancji, po orzeczeniu winy za popełnienie przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, jako karę nałożył jedynie grzywnę, podczas gdy sąd apelacyjny zmienił tę karę na karę pozbawienia wolności.

82. Gdyby nie ustalono winy za popełnienie przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary lub gdyby wymierzona kara pozostała karą wyłącznie pieniężną, to w ogóle nie wszczęto by postępowania w sprawie uchylenia warunkowego zawieszenia wykonania kary. To właśnie rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary spowodowały (stąd też ich nazwa) zmianę kar wymierzonych za pierwsze przestępstwo (przestępstwa).

83. Niewątpliwie jest tak wówczas, gdy uchylenie warunkowego zawieszenia wykonania kary następuje automatycznie. Niemniej jednak tak samo jest w sytuacji, w której organ orzekający korzysta ze swobody oceny w odniesieniu do zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary. Możliwość skorzystania z tej swobody oceny w ogóle by nie zaistniała, gdyby nie nałożono kary za przestępstwa powodujące zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary. Dlatego też dla prawidłowego zagwarantowania zainteresowanym osobom przysługującego im prawa do obrony należało umożliwić im stawiennictwo *zarówno* na rozprawie dotyczącej przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, *jak i* w odrębnych postępowaniach prowadzących do zmiany pierwszej kary pozbawienia wolności, jeżeli w owych postępowaniach organy korzystały ze swobody oceny.

84. Swoboda oceny przysługująca organowi orzekającemu o uchyleniu warunkowego zawieszenia wykonania kary nie ma zatem wpływu na ustalenie, że rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary są objęte zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Jest ona natomiast istotna przy rozstrzygnięciu, czy takie postępowania, jeżeli toczą się one odrębnie, tak jak wydaje się, że miało to miejsce w sprawie C-515/21, wchodzą również w zakres wyrażenia „rozprawa, w wyniku której wydano orzeczenie”⁴⁴.

85. Osoba, która może zostać pozbawiona wolności, powinna mieć możliwość osobistego stawiennictwa w tym postępowaniu, jeżeli organowi orzekającemu przysługuje, po stwierdzeniu winy w odniesieniu do przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, swoboda oceny, gdy chodzi o odmowę uchylenia warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności lub uchylenia go tylko częściowo. Takie postępowanie zatem stanowi również, obok rozpraw dotyczących przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie”, zaś osobie, która ma zostać przekazana, należy umożliwić stawiennictwo w obu takich postępowaniach.

86. Jeżeli natomiast orzeczenie o uchyleniu warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności ma jedynie charakter deklaratoryjny i wynika automatycznie ze stwierdzenia winy i określenia kary w odniesieniu do przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary, to „rozprawą, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA jest wyłącznie ta druga rozprawa (natomiast nie jest nią postępowanie w sprawie uchylenia warunkowego zawieszenia wykonania kary, gdy ma ono charakter odrębny). Wydaje się, że z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w sprawie C-515/21.

⁴⁴ Z dostępnych informacji wynika, że postępowanie w sprawie uchylenia warunkowego zawieszenia wykonania kary w sprawie C-515/21 było odrębne, lecz w jego ramach skład orzekający nie korzystał z żadnej swobody oceny.

5. Skuteczność mechanizmu ENA

87. W wyroku Ardic Trybunał ostrzegł, że nadmierne rozszerzanie zakresu pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” może zagrozić skuteczności mechanizmu ENA⁴⁵.

88. Zgadzam się, że nie należy przyjmować szerokiej wykładni zakresu stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, skoro stanowi on wyjątek od ogólnej zasady, w myśl której organ wykonujący nakaz powinien zaufać organowi wydającemu nakaz i automatycznie wykonać ENA⁴⁶. Niemniej jednak art. 4a został włączony do tej decyzji ramowej nie tylko w celu zwiększenia skuteczności mechanizmu ENA, lecz także w celu podniesienia poziomu ochrony prawa do obecności na rozprawie⁴⁷.

89. W tym względzie warto zauważyć, że art. 4a ust. 1 nie figurował w pierwotnej wersji decyzji ramowej w sprawie ENA, natomiast został do niej dodany zmieniającą ją decyzją ramową 2009/299. Tę zmianę wprowadzono w 2009 r. po to, aby „określić jasne i wspólne podstawy nieuznawania orzeczeń wydanych w wyniku rozprawy, na której dana osoba nie stawiała się osobiście”⁴⁸, które to podstawy miałyby zastosowanie na gruncie różnych aktów prawa Unii dotyczących współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych⁴⁹.

90. Artykuł 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, który przyjęto w wyniku powyższych zmian, harmonizuje warunki, w jakich organ wykonujący ENA w dowolnym państwie członkowskim może nie uznać orzeczenia sądu państwa wydającego nakaz, które zostało wydane na rozprawie przeprowadzonej in absentia. W ramach tej zmiany uwzględniono, że prawo do stawiennictwa na rozprawie stanowi element art. 6 EKPC, tak jak jest on interpretowany przez ETPC, jak również, że owo prawo nie ma charakteru bezwzględnie⁵⁰.

91. W szczególności oskarżony może dobrowolnie zrezygnować z przysługującego mu prawa do obecności na rozprawie wyraźnie lub w sposób dorozumiany, lecz jednoznaczny⁵¹.

92. Aby upewnić się, że tak jest w istocie, w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA przewidziano, w jakich sytuacjach organ wykonujący nakaz powinien stwierdzić, iż osoba, o której przekazanie wystąpiono w ENA, zrezygnowała z przysługującego jej prawa do osobistego stawiennictwa na rozprawie (lub w postępowaniu zmierzającym do ponownego rozpoznania sprawy) w państwie wydającym nakaz (art. 4a ust. 1 lit. a)–c) decyzji ramowej w sprawie ENA). Jeżeli spełniona jest którakolwiek z wymienionych w nim przesłanek lub jeżeli w państwie wydającym nakaz istnieje możliwość ponownego rozpoznania sprawy po przekazaniu (art. 4a ust. 1 lit. d) decyzji ramowej w sprawie ENA), organ wykonujący nakaz przekazuje osobę, której dotyczy ENA⁵². Jest tak dlatego, że spełnienie którejkolwiek z tych przesłanek oznacza, iż osoba

⁴⁵ Wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, pkt 87. Zobacz także opinia rzecznika generalnego J. Richarda de la Toura w sprawie Puig Gordi i in. (C-158/21, EU:C:2022:573, pkt 12).

⁴⁶ Artykuł 1 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie ENA.

⁴⁷ Zobacz w tym względzie motyw 4 decyzji ramowej 2009/299, który stanowi, co następuje: „[...] Niniejsza decyzja ramowa służy doprecyzowaniu określenia takich wspólnych podstaw dających organowi wykonującemu możliwość wykonania orzeczenia mimo nieobecności danej osoby na rozprawie przy pełnym poszanowaniu prawa tej osoby do obrony [...]”.

⁴⁸ Motyw 4 decyzji ramowej 2009/299.

⁴⁹ Zobacz motywy 3, 5 decyzji ramowej 2009/299.

⁵⁰ Zobacz motyw 1 decyzji ramowej 2009/299.

⁵¹ Wyrok z dnia 24 maja 2016 r., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, pkt 42.

⁵² Wydaje się, że te same przesłanki zostały powtórzone w dyrektywie 2016/343. Zobacz w szczególności art. 8 ust. 2, art. 9 owej dyrektywy.

(będzie) miała możliwość stawiennictwa na rozprawie i wpłynięcia na ostateczne orzeczenie. Z kolei jedynie wówczas, gdy nie jest spełniona żadna z tych przesłanek, decyzja ramowa w sprawie ENA upoważnia organ wykonujący nakaz do odmowy przekazania.

93. W związku z tym art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA zmierza do harmonizacji i uproszczenia procedur przekazywania, zapewniając jednocześnie poszanowanie wysokiego poziomu ochrony osób oskarżonych o popełnienie czynów zabronionych, którym umożliwia się prowadzenie obrony na swojej rozprawie.

94. Z tego też względu skuteczności mechanizmu ENA nie można zagwarantować kosztem praw podstawowych, jakie przysługują jednostkom na gruncie porządku konstytucyjnego Unii.

95. Dopuszczalne ograniczenia prawa do obecności na rozprawie, tak jak są one rozumiane przez Unię, zostały jasno sformułowane w art. 4a ust. 1 lit. a)–d) decyzji ramowej w sprawie ENA. Te ograniczenia zostały określone z uwzględnieniem wyższego poziomu ochrony aniżeli ten zapewniany przez art. 6 EKPC⁵³. Ten dokonany przez prawodawcę Unii wybór został potwierdzony w dyrektywie 2016/343⁵⁴.

96. Osobie, która może zostać pozbawiona wolności, należy zapewnić rzeczywistą możliwość wpłynięcia na orzeczenie w tym przedmiocie. W tym celu, jak już wyjaśniłam, konieczne jest, aby osoba ta miała możliwość uczestnictwa we wszystkich instancjach postępowania, które mają decydujący wpływ na orzeczenie o pozbawieniu wolności.

97. W związku z tym o ile można by argumentować, że system ENA byłby bardziej skuteczny, gdyby rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary nie były częścią „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”, to taka wykładnia stałaby w sprzeczności ze zharmonizowanym na szczeblu Unii poziomem ochrony prawa do obecności na rozprawie.

98. Wybrany przez prawodawcę Unii poziom ochrony, który obowiązuje we wszystkich państwach członkowskich, nie może zostać obniżony z powodu obaw o skuteczne funkcjonowanie mechanizmu ENA.

99. Wynika stąd, że nie można uwzględnić argumentu jakoby mechanizmowi ENA zagrażała wykładnia, w myśl której jako „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” kwalifikuje się każdą instancję postępowania mogącą wpłynąć na orzeczenie o pozbawieniu jednostki wolności.

⁵³ Na przykład w odniesieniu do ustanowionego w art. 4a ust. 1 lit. a) decyzji ramowej w sprawie ENA wymogu przewidującego, że osoba musi rzeczywiście otrzymać urzędową informację o wyznaczonej rozprawie (zob. przypis 58 poniżej). Zobacz także: K.H. Brodersen, V. Glerum, A. Klip, *The European Arrest Warrant and in absentia judgments: The cause of much trouble*, *New Journal of European Criminal Law*, Vol. 13(1), s. 7–27, na s. 12, 21; A. Klip, K.H. Brodersen, V. Glerum, *The European Arrest Warrant and In Absentia Judgments*, Maastricht Law Series 12, The Hague, Eleven International Publishing 2020, s. 110.

⁵⁴ Zobacz wyroki: z dnia 17 grudnia 2020 r., Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, pkt 43, 44; z dnia 19 maja 2022 r., Spetsializirana prokuratura i in. (Proces zbiegłego oskarżonego), C-569/20, EU:C:2022:401, pkt 34, 35, 37.

6. Ryzyko bezkarności

100. Jak z kolei wygląda sytuacja, gdy chodzi o bezkarność? Czy gdyby rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary zostały objęte zakresem pojęcia „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”, LU i PH mogłyby uniknąć kar pozbawienia wolności, jakie mieli odbyć w wydających nakaz państwach członkowskich? Nie wydaje mi się, aby mogło tak być.

101. Skutkiem kar, które wymierzono im po przeprowadzeniu rozpraw dotyczących pierwszych przestępstw (rozprawy dotyczącej pierwszego przestępstwa), nie było pozbawienie ich wolności. Jeżeli kolejne postępowania prowadzące do pozbawienia wolności są obarczone wadami, to owo pozbawienie wolności samo w sobie również będzie wadliwe. W tym sensie Komisja ma rację, gdy wskazuje, że wydanie ENA w obu sprawach nie byłoby możliwe, gdyby nie przeprowadzono rozpraw dotyczących przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary. Wyłączenie kolejnych rozpraw z zakresu stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA mogłoby więc skutkować bezprawnym pozbawieniem wolności.

7. Wniosek pośredni

102. Uważam zatem, że pojęcie „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” zawarte w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA należy interpretować jako każdy etap postępowania mający decydujący wpływ na wydanie orzeczenia w sprawie pozbawienia danej osoby wolności. Jest tak dlatego, że zainteresowanym osobom należy zapewnić możliwość wpłynięcia na ostateczne orzeczenie w przedmiocie ich wolności.

103. W związku z tym stwierdzam, że obie rozprawy [zarówno rozprawa dotycząca pierwszego przestępstwa (pierwszych przestępstw), jak i rozprawa dotycząca przestępstwa powodującego (przestępstw powodujących) zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary] są objęte zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

B. W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

104. Poprzez pytania drugie i trzecie zadane w obu rozpatrywanych w niniejszym postępowaniu sprawach, które przeanalizuję łącznie, sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy jest uprawniony (lub nawet zobowiązany) do zbadania, czy postępowanie dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary, które doprowadziło następnie do wydania zarządzeń o wykonaniu w państwie wydającym nakaz, naruszyło zagwarantowane w art. 6 EKPC prawo do rzetelnego procesu sądowego? Czy przy założeniu, że stwierdzono naruszenia tego artykułu organ wykonujący nakaz jest uprawniony lub nawet zobowiązany do odmowy wykonania ENA albo do obwarowania przekazania warunkami, jakie musi spełnić państwo wydające nakaz? Czy w ramach takiego badania należy dokonać oceny naruszenia istoty prawa podstawowego zagwarantowanego w art. 6 EKPC oraz jaka jest istota tego prawa w sytuacji, gdy postępowanie było prowadzone in absentia?

105. Te pytania wymagają przeprowadzenia odrębnych analiz w zależności od odpowiedzi udzielonej na pytanie pierwsze. Innymi słowy, odpowiedzi na te pytania zależą od tego, czy rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary oraz wydane w ich rezultacie zarządzenia o wykonaniu mieszczą się w zakresie stosowania

art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, czy też nie. Aby maksymalnie wspomóc Trybunał, przedstawię swoją opinię w odniesieniu do każdego z dwóch rozwiązań, na które Trybunał może się ostatecznie zdecydować.

106. Na samym początku należy zauważyć, że te wątpliwości powstają na skutek kolizji pomiędzy, z jednej strony, spoczywającym na sądach krajowych obowiązkiem zweryfikowania i zagwarantowania przestrzegania art. 6 EKPC, a z drugiej strony, koncepcją wzajemnego zaufania, na której zasada się mechanizm ENA i zgodnie z którą organ wykonujący nakaz powinien, co do zasady, automatycznie wykonać ENA, bez kwestionowania procedur państwa wydającego nakaz.

1. Wariant nr 1: rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary są objęte zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA

107. Jeżeli Trybunał uzna, w ślad za moją sugestią, że rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary są w obu przypadkach „rozprawą, w wyniku której wydano orzeczenie”, będzie to oznaczać, iż art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA ma zastosowanie. W takim przypadku obowiązek przekazania lub możliwość odmowy przekazania są uzależnione wyłącznie od spełnienia przesłanek określonych w tym przepisie.

108. Jeżeli organ wykonujący nakaz uzna, że którakolwiek z tych przesłanek jest spełniona, a więc na przykład, że po przekazaniu istnieje możliwość ponownego rozpoznania sprawy w państwie wydającym nakaz, tak jak przewidziano to w art. 4a ust. 1 lit. d) decyzji ramowej w sprawie ENA, to organ wykonujący nakaz musi wykonać ENA⁵⁵. Jeżeli spełniona jest jedna z przesłanek wymienionych w art. 4a ust. 1 lit. a)–d) decyzji ramowej w sprawie ENA, to nie dochodzi do naruszenia art. 6 EKPC. W związku z tym nie jest konieczne dodatkowe badanie ewentualnych naruszeń tego postanowienia.

109. Taki wniosek wynika z celu, jakiemu służy art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Jak zostało to wyjaśnione w pkt 89 niniejszej opinii, przepis ten został wprowadzony w celu zharmonizowania warunków, w jakich można ograniczyć prawo do obecności na rozprawie. Te warunki są w pełni zgodne z wymogami stawianymi przez art. 6 EKPC oraz orzecznictwo dotyczące tego postanowienia⁵⁶, a nawet zapewniają wyższy aniżeli przewidziany w EKPC poziom ochrony owego prawa podstawowego⁵⁷.

⁵⁵ W tym względzie w obu sprawach rozpatrywanych w niniejszym postępowaniu poruszona zostaje incydentalnie inna kwestia, która dotyczy tego, kiedy organ wykonujący nakaz ma uzyskać przekonanie, że spełniona została jedna z przesłanek wymienionych w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA. Organy wykonujące i wydające nakaz komunikują się ze sobą z wykorzystaniem formularza załączonego do decyzji ramowej w sprawie ENA. Zważywszy, że jest to formularz zawierający z góry określone pola, które należy zaznaczyć, nie wydaje się, aby pozwalał on na w pełni merytoryczną komunikację. W niniejszych sprawach organy wykonujące i wydające nakaz wielokrotnie wymieniały między sobą informacje na podstawie art. 15 decyzji ramowej w sprawie ENA. Z perspektywy sądu odsyłającego wciąż nie są one jednak wystarczające do rozstrzygnięcia z całą pewnością, czy doszło do naruszenia prawa do obecności na rozprawie. Na przykład w sprawie C-515/21 organ wydający nakaz wyjaśnił, że istnieje możliwość skorzystania z nadzwyczajnego środka zaskarżenia umożliwiającego wznowienie postępowania w sprawie przestępstwa powodującego zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary. Nie wydaje się jednak, aby przekonało to organ wykonujący nakaz, że spełniona jest przesłanka określona w art. 4a ust. 1 lit. d) decyzji ramowej w sprawie ENA.

⁵⁶ Zobacz opinia rzecznika generalnego Y. Bota w sprawie Melloni (C-399/11, EU:C:2012:600, pkt 80–82).

⁵⁷ Zobacz przypis 53 powyżej.

110. W związku z tym gdy organ wykonujący nakaz wypełnia obowiązek przekazania na podstawie art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, z konieczności wypełnia on również obowiązki, jakie na nim spoczywają na mocy art. 6 EKPC.

111. Z kolei jeżeli nie jest spełniona żadna z przesłanek wymienionych w art. 4a ust. 1 lit. a)–d) decyzji ramowej w sprawie ENA, to powstaje możliwość odmowy wykonania ENA przez organ wykonujący nakaz. Oznacza to, że organ wykonujący nakaz może zdecydować o wykonaniu bądź o odmowie wykonania ENA.

112. Powstaje zatem dodatkowa kwestia dotycząca tego, w jaki sposób organ wykonujący nakaz może skorzystać z takiej swobody oceny. Czy prawo Unii, w tym sama decyzja ramowa w sprawie ENA, reguluje korzystanie z takiej swobody oceny?

113. Moim zdaniem, jeśli chodzi o możliwość odmowy przekazania, na gruncie prawa Unii wystarcza samo stwierdzenie, że nie jest spełniona żadna z przesłanek określonych w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

114. Niemniej jednak w pewnych okolicznościach poziom ochrony zapewniany na podstawie art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA może być wyższy aniżeli ten wynikający z art. 6 EKPC⁵⁸. W związku z tym może się zdarzyć tak, że mimo iż prawo do obecności na rozprawie, tak jak jest ono rozumiane w porządku prawnym Unii, nie było przestrzegane, to wcale nie doszło do naruszenia art. 6 EKPC. Czy w takim przypadku organ wykonujący nakaz musi się upewnić, przed podjęciem decyzji o przekazaniu, że nie naruszono art. 6 EKPC? Moim zdaniem odpowiedź na to pytanie nie stanowi kwestii objętej zakresem prawa Unii.

115. Organ wykonujący nakaz może – lecz nie musi, nawet po stwierdzeniu, że nie zostały spełnione przesłanki zawarte w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA – uwzględnić inne okoliczności pozwalające mu na upewnienie się, iż przekazanie zainteresowanej osoby nie oznacza naruszenia jej prawa do obrony na podstawie art. 6 EKPC, a następnie przekazać tę osobę⁵⁹.

116. Więcej trudności sprawia inne pytanie: czy organ wykonujący nakaz może zdecydować o przekazaniu osoby nawet wówczas, gdy nie są spełnione przesłanki określone w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, a przekazanie może jednocześnie skutkować ewentualnym naruszeniem art. 6 EKPC?

117. Moim zdaniem w takim przypadku decyzja ramowa w sprawie ENA w dalszym ciągu pozostawia wybór organowi wykonującemu nakaz i nie stoi na przeszkodzie wydaniu decyzji o przekazaniu. Nasuwa się w tym miejscu oczywisty zarzut, że przyjęcie takiego wniosku toruje drogę do ewentualnego naruszenia przysługującego zainteresowanej osobie prawa podstawowego

⁵⁸ Przykładem takiej sytuacji może być sprawa, na tle której zapadł wyrok z dnia 24 maja 2016 r., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346). Polska wydała ENA w celu doprowadzenia do przekazania P. Dworzeckiego. Mimo że rozprawa została przeprowadzona in absentia, polski organ wydający nakaz wskazał, iż P. Dworzecki otrzymał urzędową informację o wyznaczonej rozprawie, ponieważ wezwanie zostało doręczone na wskazany przez niego adres osobie dorosłej zamieszkałej w jego gospodarstwie domowym. Mimo że stanowiło to prawidłowe doręczenie zgodnie z prawem polskim, to jednak uznano, iż przesłanka określona w art. 4a ust. 1 lit. a) decyzji ramowej w sprawie ENA nie została spełniona, ponieważ w myśl tego przepisu osoba musi być wezwana „osobiście”. Trybunał stwierdził, że wykonujący nakaz organ sądowy może mimo to przekazać osobę, uwzględniając inne okoliczności, które pozwolą mu na upewnienie się, iż nie dojdzie do naruszenia przysługującego P. Dworzeckiemu prawa do obrony (zob. pkt 47–52 tego wyroku). ETPC uznał, że zamiar unikania wymiaru sprawiedliwości stanowi uzasadniony powód odmowy ponownego rozpoznania sprawy w odniesieniu do orzeczenia wydanego in absentia. Zobacz na przykład wyrok ETPC z dnia 14 czerwca 2001 r. w sprawie Medenica przeciwko Szwajcarii (CE:ECHR:2001:0614JUD002049192, §§ 55, 56).

⁵⁹ Zobacz w tym względzie wyroki: z dnia 24 maja 2016 r., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, pkt 50; z dnia 17 grudnia 2020 r., Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, pkt 51.

do rzetelnego procesu sądowego. Czy można do tego dopuścić, mając na uwadze postanowienia karty czy też art. 1 ust. 3 decyzji ramowej w sprawie ENA? Oczywiście, że nie. Niemniej jednak w takiej sytuacji odpowiedzialność za zapewnienie ochrony praw podstawowych spoczywa na państwie wydającym nakaz (co wyjaśnię bardziej szczegółowo w ramach analizy wariantu, w którym art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA nie ma zastosowania w niniejszych sprawach).

118. Wynika stąd, że wyczerpanie normy zawartej w art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA następuje z chwilą, w której organowi wykonującemu nakaz zostaje stworzona możliwość odmowy przekazania.

119. Wreszcie gdy wykonujący nakaz organ sądowy decyduje się, w ramach skorzystania ze swobody oceny przyznanej mu na podstawie art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, wykonać ENA, to moim zdaniem nie może on nakładać żadnych warunków na wydający nakaz organ sądowy. Stałoby to w sprzeczności ze sprawnym funkcjonowaniem systemu ENA i rzeczywiście naraziło na szwank wzajemne zaufanie między tymi dwoma organami sądowymi. Artykuł 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA daje wybór pomiędzy wykonaniem a odmową wykonania, natomiast nie przyznaje wykonującemu nakaz organowi sądowemu kompetencji do wpływania na sposób wykonania⁶⁰.

2. Wniosek pośredni

120. Jeżeli dana sytuacja objęta jest zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, organ wykonujący nakaz powinien jedynie zbadać, czy spełnione są przesłanki określone w tym artykule. W ten sposób z konieczności wypełnia on również spoczywający na nim obowiązek przestrzegania art. 6 EKPC.

3. Wariant nr 2: rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary nie są objęte zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA

121. Zadane w obu sprawach pytania drugie i trzecie mają większy sens, jeżeli Trybunał uzna, że rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary (lub posiedzenia w sprawie zarządzenia wykonania) nie stanowią części „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie”. W takim scenariuszu na gruncie decyzji ramowej w sprawie ENA nie powstaje żadna możliwość, aby organ wykonujący nakaz mógł odmówić wykonania ENA.

122. W świetle aktualnej wykładni decyzji ramowej w sprawie ENA odpowiedź na pytanie, czy organ wykonujący nakaz może badać kwestie ewentualnych naruszeń art. 6 EKPC oraz, w razie ich zidentyfikowania, podjąć decyzję o odmowie wykonania nakazu, wydaje się prosta – otóż nie może on tego zrobić. Decyzja ramowa w sprawie ENA zawiera wyczerpujący wykaz podstaw odmowy wykonania ENA, zaś państwa członkowskie nie mogą do niego dodawać nowych podstaw, które nie zostały w nim przewidziane⁶¹.

⁶⁰ Wyjątkiem są sytuacje, o których mowa w art. 5 decyzji ramowej w sprawie ENA, z których żadna nie ma jednak zastosowania do niniejszych spraw: po pierwsze, o sytuację przestępstwa zagrożonego karą dożywotniego pozbawienia wolności lub środkiem zabezpieczającym polegającym na dożywotnim pozbawieniu wolności oraz, po drugie, o sytuację, w której ENA jest wydany do celów ścigania.

⁶¹ Wyrok z dnia 22 grudnia 2017 r., Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, pkt 70.

123. Wydaje się jednak, że stanowi to problem dla coraz większej liczby sądów krajowych, które mają wykonać ENA, a jednocześnie mają świadomość, iż spoczywa na nich obowiązek przestrzegania art. 6 EKPC⁶². Sąd odsyłający zdaje się uważać, że przekazanie w każdej z niniejszych spraw doprowadziłoby do „rażącego naruszenia prawa do sądu”⁶³, a tym samym postawiłoby go w sytuacji, w której naruszyłby on obowiązki, jakie na nim spoczywają na mocy EKPC. Nie należy ignorować tego rodzaju wątpliwości wyrażanych przez krajowe organy wykonujące nakaz.

124. W związku z tym te sprawy w sposób dorozumiany dotyczą kwestii tego, czy art. 1 ust. 3 decyzji ramowej w sprawie ENA zezwala na wprowadzenie dodatkowych podstaw odmowy przekazania, zwłaszcza gdy przekazanie doprowadziłoby do „rażącego naruszenia prawa do sądu” lub, jak ujął to w swoich pytaniach sąd odsyłający, do naruszenia istoty prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego.

125. Artykuł 1 ust. 3 decyzji ramowej w sprawie ENA stanowi wyraźnie, że jej stosowanie nie może prowadzić do naruszenia praw podstawowych i podstawowych zasad uznanych w porządku prawnym Unii. Dlatego też można przyjąć, że poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy jest uprawniony, nawet gdy nie zachodzi żadna z sytuacji wymienionych w decyzji ramowej w sprawie ENA, do odmowy przekazania, jeżeli mimo wszystko stwierdzi, iż istnieje ryzyko, że po przekazaniu w wydającym nakaz państwie członkowskim może dojść do naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego.

126. Jak dotąd Trybunał uznał, że art. 1 ust. 3 decyzji ramowej w sprawie ENA przewiduje taką możliwość w dwóch sytuacjach. Po pierwsze, w wyroku Aranyosi i Căldăraru⁶⁴ Trybunał orzekł, że ryzyko nieludzkiego i poniżającego traktowania, przed którym ochronę zapewnia prawo podstawowe o charakterze bezwzględny⁶⁵, stanowi podstawę odmowy przekazania. Po drugie, w wyroku LM⁶⁶ Trybunał stwierdził, że odmowę przekazania może uzasadniać również ryzyko naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego⁶⁷.

127. Niemniej jednak w obu tych sytuacjach wątpliwość odnośnie do tego, że prawo podstawowe przekazywanej osoby może nie być przestrzegane, wynikała ze wstępnego ustalenia przez organ wykonujący nakaz, iż w państwie wydającym nakaz istnieje ogólny lub systemowy problem w zakresie ochrony praw podstawowych. Jeśli chodzi o wyrok Aranyosi i Căldăraru⁶⁸, to możliwość przeprowadzenia przez organ wykonujący nakaz oceny, czy osoba, która miała zostać przekazana, będzie poddana nieludzkemu lub poniżającemu traktowaniu, wynikała ze wstępnego ustalenia istnienia systemowych lub ogólnych nieprawidłowości dotyczących niektórych grup osób lub niektórych ośrodków penitencjarnych. Co się tyczy wyroku LM⁶⁹ oraz

⁶² Zobacz przypis 7 do niniejszej opinii.

⁶³ Takim sformułowaniem posługuje się ETPC. Zobacz na przykład wyrok ETPC z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie Kislov przeciwko Rosji (CE:ECHR:2019:0709JUD000359810, §§ 107, 115).

⁶⁴ Wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 88.

⁶⁵ To prawo jest chronione jako prawo o charakterze bezwzględny na podstawie art. 3 EKPC i art. 4 karty.

⁶⁶ Wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 61, 68, 76, 78.

⁶⁷ Wyroki: z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezawisłość wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 52; z dnia 22 lutego 2022 r., Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim), C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 52.

⁶⁸ Wyrok z dnia 5 kwietnia 2016 r., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, pkt 89

⁶⁹ Wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 61, 68.

wydanych w jego następstwie orzeczeń⁷⁰, organ wykonujący nakaz musiał, zanim stwierdził, że prawo do rzetelnego procesu osoby, która miała zostać przekazana, jest zagrożone, zweryfikować, czy w ujęciu systemowym lub ogólnym występuje sytuacja braku niezawisłości sądów wydającego nakaz państwa członkowskiego.

128. Ustalenia poczynione w opisaney powyżej linii orzeczniczej Trybunał uzasadnia w ten sposób, że z powodu systemowych nieprawidłowości brak jest wzajemnego zaufania, które leży u podstaw wzajemnego uznawania. Wiedza o takich nieprawidłowościach umożliwia zatem organowi wykonującemu nakaz powzięcie wątpliwości odnośnie do procedur stosowanych przez państwo wydające nakaz oraz zweryfikowanie, czy istnieje ryzyko naruszenia praw osoby, która ma zostać przekazana.

129. Jeżeli jednak takie ogólne i systemowe nieprawidłowości nie istnieją, to nie dostrzegam żadnego powodu, dla którego organ wykonujący nakaz miałby weryfikować, poza sytuacjami, o których jest mowa w decyzji ramowej w sprawie ENA, czy prawa osoby, która ma zostać przekazana, zostaną naruszone przez państwo wydające nakaz.

130. Dopuszczenie przeprowadzania tego rodzaju weryfikacji byłoby natomiast sprzeczne z koncepcją wzajemnego zaufania, na której zasada się mechanizm ENA. Ten mechanizm opiera się na założeniu, że każde państwo członkowskie przestrzega wspólnych podstawowych wartości i dąży do zapewnienia ich ochrony⁷¹.

131. Mechanizm ENA został wprowadzony w celu umożliwienia szybkiego przekazywania osób w oparciu o zaufanie wobec instytucji innych państw. Dopuszczenie przeprowadzania w każdym indywidualnym przypadku weryfikacji pod kątem przestrzegania praw podstawowych oznaczałoby uczynienie kroku wstecz i przekształcenie mechanizmu ENA w coś, co przypominałoby raczej obowiązujące wcześniej procedury ekstradycji.

132. Gdyby zaistniała taka konieczność, to moim zdaniem o dokonaniu tego rodzaju zmiany mechanizmu ENA, tak jak został on ustanowiony decyzją ramową w sprawie ENA, powinien zdecydować nie Trybunał, lecz prawodawca Unii.

133. Nie da się wykluczyć, że mogą zaistnieć sytuacje, w których dopuszczenie zweryfikowania ewentualnych indywidualnych naruszeń praw podstawowych osoby, która ma zostać wydana, okaże się konieczne nawet w braku systemowych nieprawidłowości w państwie wydającym nakaz. Niemniej jednak w dziedzinie, w której dokonano harmonizacji na szczeblu Unii, tak jak jest to w odniesieniu do kwestii dopuszczalnych ograniczeń prawa do obecności na rozprawie⁷², nie dostrzegam powodu, dla którego do systemu ENA, tak jak został on skonstruowany w decyzji ramowej w sprawie ENA, należałoby dodawać kolejne wyjątki.

134. Trybunał uznał już, że osoba, która ma zostać przekazana, nie może się powołać, w celu przeciwstawienia się przekazaniu przez państwo wykonujące nakaz, na niedokonanie przez państwo wydające nakaz transpozycji dyrektywy 2016/343, która harmonizuje między innymi niektóre aspekty prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym. Trybunał wyjaśnił ponadto, że spoczywający na wydającym nakaz państwie członkowskim obowiązek przestrzegania

⁷⁰ Zostało to także potwierdzone w wyrokach: z dnia 17 grudnia 2020 r., *Openbaar Ministerie (Niezawisłość wydającego nakaz organu sądowego)*, C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 54, 66; z dnia 22 lutego 2022 r., *Openbaar Ministerie (Sąd ustanowiony ustawą w wydającym nakaz państwie członkowskim)*, C-562/21 PPU i C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, pkt 50, 52.

⁷¹ Zobacz przypis 8 do niniejszej opinii.

⁷² Zobacz w tym względzie: decyzja ramowa 2009/299; dyrektywa 2016/343.

w swoim porządku prawnym ogółu przepisów prawa Unii, w tym dyrektywy 2016/343, pozostaje nienaruszony⁷³. To państwo wydające nakaz musi przewidzieć środek prawny, z którego można skorzystać przed jego sądami, służący egzekwowaniu przestrzegania tej dyrektywy.

135. Dlatego też zobowiązanie organu wykonującego nakaz do przekazania osoby, jeśli nie zachodzą sytuacje przewidziane w decyzji ramowej w sprawie ENA, nie prowadzi do modyfikacji obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 TUE⁷⁴. Jak zauważyła Irlandia, po przekazaniu odpowiedzialność za zagwarantowanie poszanowania praw podstawowych nadal spoczywa na wydającym nakaz państwie członkowskim⁷⁵.

136. W związku z tym na wypadek gdyby Trybunał uznał, że rozprawy dotyczące przestępstw powodujących zarządzenie wykonania warunkowo zawieszony kary nie wchodzą w zakres stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA, wskazuję, iż moim zdaniem organ wykonujący nakaz ma obowiązek wykonania ENA. Jeżeli brak jest obaw co do systemowych nieprawidłowości w wydającym nakaz państwie członkowskim, organ wykonujący nakaz nie powinien mieć możliwości weryfikowania przestrzegania art. 6 EKPC w owym państwie w odniesieniu do osoby, która ma zostać przekazana, lecz ma obowiązek wykonania ENA.

137. Wreszcie poprzez pytanie trzecie lit. b) zadane w obu niniejszych sprawach sąd odsyłający zastanawia się, czy ocena ewentualnych naruszeń, które miałyby pozwolić organowi wykonującemu nakaz odmówić przekazania, powinna być ograniczona do tych naruszeń, które dotyczą istoty prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego.

138. Moim zdaniem mechanizm ENA nie przewiduje takiej możliwości, aby organ wykonujący nakaz mógł, poza sytuacjami przewidzianymi w decyzji ramowej w sprawie ENA oraz w braku systemowych nieprawidłowości w systemie sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego, weryfikować, czy istota przysługującego osobom, których dotyczy wnioski, prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego jest lub zostałaby naruszona.

4. Wniosek pośredni

139. Jeżeli dana sytuacja nie jest objęta zakresem stosowania art. 4 ust. 1 decyzji ramowej i brak jest systemowych nieprawidłowości w systemie sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego, organ wykonujący nakaz nie może weryfikować, czy przysługujące osobom, których dotyczy wnioski, prawo podstawowe do rzetelnego procesu sądowego jest lub zostałoby naruszone, lecz musi wykonać ENA.

140. Po wykonaniu ENA państwo wydające nakaz w dalszym ciągu pozostaje odpowiedzialne za zagwarantowanie przestrzegania praw podstawowych przekazywanej osoby.

⁷³ Zobacz w tym względzie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, pkt 55. Aby się zapoznać z odmiennym poglądem, zob. M. Böse, European Arrest Warrants and Minimum Standards for Trials *in absentia* – Blind Trust vs. Transnational Direct Effect?, *European Criminal Law Review*, Vol. 11(3), 2021, s. 275–287, na s. 285–286. Martin Böse sugeruje, że odmowa jest również dopuszczalna wówczas, „gdy w wydającym nakaz państwie członkowskim mamy do czynienia z oczywistym brakiem ochrony sądowej, który pozbawia oskarżonego przysługującego mu prawa do skutecznego środka prawnego” oraz że osoba, której dotyczy ENA, powinna móc się powołać na dyrektywę 2016/343 także w postępowaniu w sprawie przekazania.

⁷⁴ Zobacz w tym względzie opinia rzecznika generalnego M. Bobeka w sprawie Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1013, pkt 78), w której wyjaśnił on, że w decyzji ramowej w sprawie ENA uznano rolę wydającego nakaz państwa członkowskiego jako protagonisty w dziedzinie ochrony praw oskarżonych.

⁷⁵ Zobacz także opinia rzecznika generalnego J. Richarda de la Toura w sprawie Puig Gordi i in. (C-158/21, EU:C:2022:573, pkt 85, 87, 116).

VI. Wnioski

141. W świetle powyższych rozważań proponuję Trybunałowi, by na pytania prejudycjalne przedstawione przez Court of Appeal (sąd apelacyjny, Irlandia) odpowiedział następująco:

- 1) Pojęcie „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi należy interpretować jako każdy etap postępowania mający decydujący wpływ na wydanie orzeczenia w sprawie pozbawienia danej osoby wolności. Jest tak dlatego, że zainteresowanym osobom należy zapewnić możliwość wpłynięcia na ostateczne orzeczenie w przedmiocie ich wolności.
  - a) W sytuacji, gdy o przekazanie wnosi się w celu odbycia kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało zawieszono ab initio, lecz zostało następnie zarządzone w wyniku skazania za popełnienie kolejnego przestępstwa, i gdy to zarządzenie wykonania wydał sąd, który skazał osobę, której dotyczy wnioski, za popełnienie tego kolejnego przestępstwa, postępowanie prowadzące do owego późniejszego skazania i zarządzenia wykonania stanowi część „rozprawy, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584.
  - b) Dla uznania postępowania prowadzącego do późniejszego skazania za „rozprawę, w wyniku której wydano orzeczenie” w rozumieniu art. 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 nie ma znaczenia, czy sąd, który wydał zarządzenie wykonania, był zobowiązany do wydania tego zarządzenia z mocy prawa, czy też dysponował swobodą oceny w odniesieniu do jego wydania. Istotne jest, że postępowanie to miało decydujący wpływ na ponowne rozpatrzenie orzeczenia o karze, które doprowadziło do wydania zarządzenia wykonania.
- 2) Jeżeli dana sytuacja objęta jest zakresem stosowania art. 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584, organ wykonujący nakaz powinien jedynie zbadać, czy spełnione są przesłanki określone w tym artykule. W ten sposób z konieczności wypełnia on również spoczywający na nim obowiązek przestrzegania art. 6 europejskiej konwencji praw człowieka.

Jeżeli dana sytuacja nie jest objęta zakresem stosowania art. 4 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 i brak jest systemowych nieprawidłowości w systemie sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego, organ wykonujący nakaz nie może weryfikować, czy przysługujące osobom, których dotyczy wnioski, prawo podstawowe do rzetelnego procesu sądowego jest lub zostałyby naruszone, lecz musi wykonać ENA. Po wykonaniu ENA państwo wydające nakaz w dalszym ciągu pozostaje odpowiedzialne za zagwarantowanie przestrzegania praw podstawowych przekazywanej osoby.